

Nr 12**Kulturutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet m. m. jämte motioner.****Propositionen**

Kungl. Maj:t har i propositionen 1971: 32 under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för den 5 mars 1971 föreslagit riksdagen att

dels godkänna de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet,

dels till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 17 500 000 kr., varav 13 000 000 kr. till idrottsorganisationernas lokala verksamhet och 4 500 000 kr. till övriga organisationers verksamhet,

dels till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 7 000 000 kr.

Propositionen innehåller förslag om nya grunder för statens stöd till ungdomsorganisationernas och idrottsrörelsens lokala verksamhet. Det nuvarande stödet till fritidsgrupper föreslås ersatt med ett allmänt aktivitetsstöd till organisationerna, vilket inom varje organisation bör utgå till de lokala enheterna efter antalet sammankomster. Med sammankomst avses en planerad aktivitet, i vilken deltar minst fem personer i åldern 12—25 år och som omfattar minst en timme. Organisationerna själva föreslås i princip vara ansvariga för bidragens fördelning och användning.

Anslaget till den nämnda verksamheten har beräknats till 17,5 milj. kr. vilket i förhållande till nuvarande anslag till fritidsgrupper innebär en ökning med 3 milj. kr. Beloppet föreslås bli fördelat med 13 milj. kr. på idrottsrörelsen och 4,5 milj. kr. på övriga ungdomsorganisationer. Fördelningen mellan organisationerna av sistnämnda belopp föreslås ske på grundval av medlemsantalet.

För ungdomsorganisationernas centrala verksamhet beräknas för budgetåret 1971/72 ett anslag av 7 milj. kr.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1971: 370 av herrar Wikström och Stålhammar (fp) i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag till utformningen av statligt ekonomiskt stöd till ungdomsorganisationernas internationella kontaktverksamhet,

dels motionen 1971: 485 av herr Olof Johansson i Stockholm m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen beslutar att till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1971/72 anvisa ett anslag på 8 200 000 kr., att fördelas enligt de i motionen angivna riktlinjerna, samt att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en femårsplan för utbyggnaden av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet,

dels motionen 1971: 1250 av herr Björk i Göteborg (s) vari hemställts att riksdagen avslår det förslag till kontroll av medlemskap som ingår i proposition 1971: 32 och att vederbörande utskott erhåller i uppdrag att utforma alternativa kontrollmöjligheter, som ej hotar den personliga integriteten,

dels motionen 1971: 1251 av herr Gustafsson i Säffle (c) vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 32 beslutar att bidragsgivningen skall avse åldersgrupperna 7—25 år samt uttalar sig för ett enhetligt redovisningssystem för såväl den kommunala som den statliga bidragsgivningen i enlighet med vad i motionen anförts,

dels motionen 1971: 1252 av herr Helén m. fl. (fp) vari hemställts att riksdagen till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 17 500 000 kr., att riksdagen beslutar att bidraget till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall utgå med 10 kr. per sammankomst samt att riksdagen till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit anvisar ett anslag av 2,2 milj. kr. att disponeras enligt i motionen angivna riktlinjer,

dels motionen 1971: 1253 av herr Nelander m. fl. (fp, s, c, m) vari hemställts att den nedre åldersgränsen för statsbidragsberättigade medlemmar i ungdomsorganisationerna sänks från 12 till 10 år fr. o. m. budgetåret 1971/72,

dels motionen 1971: 1254 av herr Nordstrandh m. fl. (m) vari hemställts att riksdagen måtte godkänna de av statens ungdomsråd förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet och till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 17 500 000 kr.,

dels motionen 1971: 1255 av herr Norrby i Gunnarskog m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition

nr 32 beslutar att till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 17 500 000 kr., att anvisa ett anslag av 1 800 000 kr. motsvarande 5 000 kr. per vägningstal i den rörliga delen av bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet samt att tillsynsmyndigheten erhåller möjlighet att efter särskild prövning bevilja dispens från reglerna om ålder och antalet deltagare i sammankomster,

dels motionen 1971: 1256 av herr Rydén m. fl. (fp) vari hemställts att bestämmelsen, att en och samma person endast kan delta i en sammankomst per dag, kompletteras med tillägget »inom samma organisation» samt att en differentierad bidragsform införes som innebär att ett bidrag med 10 kr. utgår till sammankomst med 5—14 deltagare, 20 kr. till sammankomst med 15—30 deltagare och 30 kr. för sammankomst med mer än 30 deltagare,

dels motionen 1971: 1257 av herr Sundgren m. fl. (s) vari hemställts att riksdagen beslutar att bifalla propositionen 1971: 32, att som sin mening uttala att justeringar i efterhand bör kunna göras till organisationer som bevisligen missgynnats av de nya bidragsreglerna i enlighet med vad som i motionen anförts samt att ur anslaget på 7 miljoner kr. till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet reservera ett belopp av 600 000 kr. för särskilda bidrag enligt skolöverstyrelsens prövning för verksamhet främst i åldersgruppen under 12 år,

dels motionen 1971: 1258 av herr Werner i Malmö (m) vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening ger till känna att den av statens ungdomsråds arbetsgrupp för stöd till lokal verksamhet föreslagna experimentverksamheten i organisationsregi bland skolbarn under 12 år bör komma till stånd samt beslutar att till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 7 670 000 kr.,

dels motionen 1971: 1259 av herr Werner i Malmö och fru Sundberg (m) vari hemställts att riksdagen till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet för budgetåret 1971/72 anvisar ett anslag av 7 070 000 kr. i syfte att bereda även Svenska scoutunionen möjlighet att erhålla sådant bidrag,

dels motionen 1971: 1260 av herr Werner i Tyresö m. fl. (vpk) vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att bidragsbestämmelserna för fritidsgruppsverksamheten ändras så att den lägre åldersgränsen sänkes till 7 år.

Utskottet

Då det nuvarande bidraget till verksamheten inom fritidsgrupper tillskapades i mitten av 1950-talet var detta ett led i åtgärderna för att motverka att den då beslutade omläggningen av alkoholpolitiken ledde till

sociala skadeverkningar i samhället. Den allmänt förebyggande betydelsen av ungdomsarbetet betonades och bidraget fick en utformning som skulle göra det möjligt att intressera nya ungdomsgrupper för organiserad fritidsverksamhet. Stödet inriktades på aktiviteter som var allmänna och gemensamma för ungdomsorganisationerna medan deras arbete för att förverkliga sina centrala mål i stor utsträckning ställdes utanför.

Olika invändningar har riktats mot denna utformning av fritidsgruppsstödet, främst mot dess inriktning på en viss sektor av den samlade verksamheten, men man har också kritiserat att stödet vållat administrativa svårigheter. Föreliggande proposition om ett ändrat bidragssystem bygger på ett förslag av statens ungdomsråd, som i sin tur utformats på grundval av ett betänkande av en av ungdomsrådet tillsatt arbetsgrupp och de remissvar som avgivits över detta betänkande.

Propositionens förslag innebär en viktig principiell omläggning. Det hittillsvarande stödet till fritidsgrupperna ersätts med ett stöd som kan utgå till alla former av mötes- och gruppverksamhet inom organisationerna, ett stöd som har det klart uttalade syftet att vara ett allmänt aktivitetsstöd. Alla sammankomster i ungdomsorganisationernas regi föreslås i princip bli bidragsberättigade, dock med vissa begränsningar i fråga om deltagarnas ålder och antal m. m. En konsekvens av förslaget är att från stödet inte längre som hittills undantas vissa former av politisk och religiös verksamhet.

Utskottet konstaterar att det i de motioner som väckts med anledning av propositionen inte gjorts några invändningar mot propositionens syfte att ersätta det nuvarande stödet med ett allmänt aktivitetsstöd. Utskottet tillstyrker en omläggning med den principiella inriktning som angivits i propositionen. Den nyss angivna konsekvensen att den hittillsvarande begränsningen i vad gäller bidrag till religiös och politisk verksamhet slopas har inte givit utskottet anledning till erinran. Detsamma gäller de uttalanden som gjorts i propositionen vid behandlingen av frågan om ungdomsorganisationernas ökade ansvar för bidragsanvändningen.

Ändringar i utformningen av det föreslagna nya bidragssystemet har yrkats i flera motioner, bl. a. under hänvisning till att propositionen innebär avsteg från ungdomsrådets förslag av sådan art att de motverkar reformens syfte att skapa ett aktivitetsfrämjande bidragssystem.

Utskottet får med anledning av dessa yrkanden först erinra om att ungdomsrådets förslag innebar att bidrag skulle utgå med 10 kr. per sammankomst och att medel för ändamålet, som en konsekvens därav, skulle anvisas under ett förslagsanslag. Detta förslag har i väsentliga avseenden modifierats i propositionen. Föredragande statsrådet har för det första föreslagit en fast anslagssumma och en uppdelning av anslaget på två poster, en för idrottsorganisationerna och en för övriga organi-

sationer. Hon har vidare visserligen uttalat att en av utgångspunkterna för bidragsgivningen bör vara begreppet sammankomst och att 10 kr. per sammankomst bör vara norm, men samtidigt framhållit att det sannolikt, i varje fall i ett inledningsskede, kommer att bli svårt att uppnå en enhetlig praxis vid beräkningen av antalet sammankomster, med risk för att fördelningen mellan olika organisationer kan uppfattas som oenhetlig och orättvis. Som följd härav har hon föreslagit att fördelningen *mellan* organisationerna i vad gäller gruppen »övriga organisationer» skall styras främst av medlemsantalet och alltså inte av antalet sammankomster. Vidare har statsrådets uppfattning att den totala anslagssumman måste fixeras föranlett att anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet föreslagits få reservationsanslags och inte förslagsanslags natur. En följd härav är att bidragsbeloppet per sammankomst kan bli lägre än 10 kr., nämligen om antalet sammankomster blir större än som beräknats vid anslagsavvägningen.

Vad först gäller frågan om *anslagets natur* och den därmed sammanhängande frågan om storleken av bidraget per sammankomst tas denna upp i flera motioner. I motionen 1971: 1252 hemställs att riksdagen dels anvisar ett förslagsanslag om 17,5 milj. kr. till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet, dels beslutar att bidrag ur detta anslag skall utgå med 10 kr. per sammankomst. Samma yrkande i fråga om anslagets natur och storlek har framställts i motionerna 1971: 1254 och 1971: 1255. I den förstnämnda av dessa har också hemställts om godkännande av de av ungdomsrådet förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet.

Vid sin bedömning av frågan om anslagets natur har utskottet inte kunnat bortse från att kombinationen förslagsanslag och fast bidragsbelopp per sammankomst rimligen måste förutsätta att man har ett tillförlitligt underlag för beräkningen av vilken medelsåtgång man har att vänta. Utskottet konstaterar att man särskilt beträffande de s. k. övriga organisationerna måste räkna med flera betydande ovisshetsmoment i fråga om medelsåtgången i det av ungdomsrådet föreslagna systemet. Utskottet vill särskilt peka på den omständigheten, att antalet sammankomster och inte antalet deltagare föreslagits ligga till grund för fördelningen av bidrag inom organisationerna.

Utskottet saknar underlag för en bedömning av hur en dylik förändring kan komma att påverka medelsåtgången för »övriga» organisationer. I nuvarande bidragssystem ligger emellertid antalet deltagare per sammankomst i dessa organisationer genomsnittligt avsevärt över vad som föreslås som minimiantal i det nya systemet. Utskottet kan inte underlåta att konstatera att ett beslut enligt ungdomsrådets linje med ett förslagsanslag och bidrag med 10 kr. per sammankomst kan komma att få till följd att behovet av anslagsmedel högst väsentligt överstiger vad som beräknats i propositionen.

Mot de betänkligheter som detta måste inge har man att väga risken för att man, om anslaget begränsas till sin storlek, inte uppnår hela den aktivitetsfrämjande effekt som avses med bidragsreformen. Det är emellertid då att märka att propositionen innebär att 4,5 milj. kr. skall ställas till förfogande för de s. k. »övriga» organisationerna, vilket jämfört med innevarande budgetår kan beräknas innebära minst en fördubbling. I valet mellan å ena sidan propositionens förslag i vad gäller anslagets natur och frågan om ett fast bidragsbelopp per sammankomst och å andra sidan den principiella linje som förordats i motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255 har utskottet funnit sig böra förorda att medelsanvisningen tills man har ett säkrare underlag för en bedömning av effekten av det nya systemet sker i form av reservationsanslag. Så snart underlag föreligger för en bedömning av medelsåtgången under det första året i det nya bidragssystemet bör man gå över till förslagsanslag. Utskottet är medvetet om att en konsekvens av den intagna ståndpunkten kan bli att anvisade anslagsmedel — vid hög aktivitet inom organisationerna — inte förslår till bidrag med 10 kr. per sammankomst.

Vad utskottet nu förordat innebär att utskottet avstyrker yrkandena i motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255 att anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall uppföras som förslagsanslag och likaså yrkandet i förstnämnda motion om ett riksdagsbeslut att bidraget skall utgå med 10 kr. per sammankomst. Utskottet avstyrker också yrkandet i motionen 1971: 1256 att bidrag skall utgå med differentierade belopp alltefter antalet deltagare i bidragsberättigande sammankomst.

Utskottet förordar att under rubriken Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 17,5 milj. kr.

Utskottet anser att bidragssystemet skall utformas så att möjlighet finns till justeringar i bidragsgivningen, så att ingen organisation behöver vidkännas försämringar i förhållande till nuvarande bidrag. Justeringar skall också vara möjliga för att hindra att beräknade aktivitetsökningar bromsas som en följd av bidragssystemets utformning.

Utskottet har inte tillfälle att närmare diskutera hur frågan om dylika justeringar tekniskt skall lösas men vill peka på att uppdelningen av medelstildelningen på två beslutstillfällen bör ge vissa justeringsmöjligheter. Det bör också vara möjligt att för justeringar i viss utsträckning ta i anspråk medel som i propositionen föreslås anvisade under anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. Utskottet syftar här på ett belopp av 400 000 kr. som under detta anslag beräknats till bl. a. verksamhet inom speciella ungdomsgrupper, däribland främst åldersgrupperna under 12 år. Behovet av medel för sistnämnda ändamål kan nämligen bedömas bli mindre än beräknat sedan

Kungl. Maj:t numera genom beslut den 16 april 1971 förklarar sig vilja framdeles besluta om bidrag ur allmänna arvsfonden till försöksverksamhet med fritidsaktiviteter för barn, företrädesvis i nämnda åldersgrupper — ett beslut som utskottet i det följande återkommer till. Som ytterligare en justeringsmöjlighet vill utskottet nämna anvisande av medel på tilläggsstat. Vad utskottet nu anfört angående justeringar i bidragsgivningen innebär att utskottet delar de synpunkter i denna fråga som framförts i motionen 1971: 1257. Den synpunkt som föranlett yrkandet i motionen 1971: 1255 om dispens från antalet deltagare i sammankomst kan härmed också anses beaktad. Nämnda yrkande avstyrkes därför.

Som utskottet redan nämnt avses medelsanvisningen till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet uppdelad på två poster, en till idrottsorganisationerna och en till övriga organisationer. Med den ståndpunkt utskottet intagit till frågan om anslagsnaturen finner utskottet en dylik uppdelning lämplig. Utskottet har inte heller någon erinran mot att uppdelningen mellan organisationerna av den förstnämnda anslagsposten sker med ledning av antalet fritidsgrupper under året före bidragsåret. Vad gäller uppdelningen mellan organisationerna av anslagsposten till »övriga» organisationer förutsättes i propositionen som förut nämnts att denna skall styras av främst antalet medlemmar. Inom varje organisation däremot bör fördelningen enligt propositionen vara direkt beroende av antalet anordnade sammankomster. Utskottet har inte blivit övertygat om nödvändigheten att bygga fördelningen av disponibla medel mellan organisationerna i denna grupp på antalet medlemmar. Onekligen innebär en dylik anordning att man i detta led ger efter på huvudprincipen att stödet skall utformas så att det blir aktivitetsfrämjande. Utskottet anser att antalet sammankomster bör prövas som fördelningsgrund även när det gäller fördelningen mellan organisationerna inom gruppen »övriga» organisationer. Erfarenheten får sedan utvisa i vad mån någon justering eller komplettering av denna fördelningsgrund erfordras. Den ståndpunkt utskottet härmed intagit överensstämmer med den uppfattning i frågan som hävdats i motionen 1971: 1252 och som ligger bakom motionen 1971: 1255. Den innebär också att utskottet, såvitt nu är i fråga, biträder yrkandet i motionen 1971: 1254 om godkännande av de riktlinjer som ungdomsrådet förordar.

Som nyss nämnts har i motionen 1971: 1254 hemställts om godkännande av de av statens ungdomsråd förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet. I den mån detta yrkande innebär förslag om någon avvikelse från propositionen som utskottet inte behandlat i det föregående, avstyrkes detsamma.

Vad i propositionen anförts om det nya bidragssystemet innebär vissa

preciseringar och begränsningar. Ungdomsrådet förutsatte att bidragsgivningen liksom hittills skulle avse åldersgrupperna 12—25 år. Statsrådet har ansett att förekomsten över huvud taget av åldersgränser kan diskuteras. Vad gäller frågan om stöd till verksamhet bland barn under 12 år har statsrådet emellertid i likhet med ungdomsrådet ansett, att man bör avvakta resultatet av 1968 års barnstugeutrednings arbete innan frågan om bidrag till dylik verksamhet tas upp. Statsrådet har också erinrat om dels att särskilt stöd för bl. a. ungdomsorganisationernas försöksverksamhet bland barn f. n. efter beslut av skolöverstyrelsen kan utgå från anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet, dels om den möjlighet som organisationerna har att ur allmänna arvsfonden erhålla stöd till särskilda försöksprojekt för barnverksamhet.

Frågan om stöd till verksamhet i åldersgrupper under 12 år har tagits upp i flera motioner. Sänkning av den lägre åldersgränsen yrkas sålunda i motionerna 1971: 1251, 1971: 1253 och 1971: 1260 medan i motionen 1971: 1255 hemställes om ett beslut av riksdagen att tillsynsmyndigheten skall erhålla möjlighet att efter särskild prövning bevilja dispens från reglerna om ålder.

I denna fråga har efter motionstidens utgång ett nytt läge uppstått i och med att Kungl. Maj:t genom sitt den 16 april 1971 meddelade beslut om viss försöksverksamhet uppdragit åt socialstyrelsen att i samråd med skolöverstyrelsen, statens ungdomsråd, 1968 års barnstugeutredning och Svenska kommunförbundet snarast möjligt utarbeta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till program för en försöksverksamhet med fritidsaktiviteter för barn, företrädesvis i åldrarna 7—12 år. Försöksverksamheten bör ta sikte på möjligheterna att intensifiera fritidsaktiviteterna, bl. a. genom utnyttjande av befintliga lokaler, och att finna former för samverkan mellan kommuner och ungdomsorganisationer jämte andra frivilliga sammanslutningar. Kungl. Maj:t har i samma beslut förklarat sig ha för avsikt att besluta om bidrag till försöksverksamheten att utgå ur allmänna arvsfonden intill ett sammanlagt belopp av tillhoppa högst 5 milj. kr. under budgetåren 1971/72 och 1972/73.

Utskottet finner det önskvärt med en utveckling i riktning mot ett statligt stöd till fritidsaktiviteter även inom åldersgrupper under 12 år men anser med hänsyn till barnstugeutredningens arbete och till nyssnämnda beslut av Kungl. Maj:t att de i motionerna 1971: 1251, 1971: 1253 och 1971: 1260 framställda yrkandena om en sänkning av ifrågasvarande åldersgräns inte bör föranleda någon åtgärd av riksdagen. Utskottet anser också att riksdagen inte bör fatta det i motionen 1971: 1255 föreslagna beslutet om dispens från reglerna om ålder. Utskottet vill tillägga att utskottet förutsätter att den verksamhet inom speciella ungdomsgrupper, däribland främst åldersgrupperna under 12 år, till vilken bidrag redan nu kan utgå enligt prövning av skolöverstyrelsen, inordnas

i den planerade försöksverksamhet som avses i nämnda beslut av Kungl. Maj:t.

Det i motionen 1971: 1256 framställda yrkandet om visst tillägg till föreskriften att en och samma person bör kunna räknas som deltagare i endast en bidragsberättigande sammankomst per dag kommer att i sak bli tillgodosett vid bifall till vad som förordats i propositionen och yrkandet bör därför inte föranleda någon åtgärd.

I motionen 1971: 1251 har hemställts att riksdagen uttalar sig för ett enhetligt redovisningssystem för både den kommunala och den statliga bidragsgivningen till ungdomsorganisationerna. Utskottet som inte anser sig böra föreslå något uttalande av riksdagen om hur det kommunala redovisningssystemet bör vara utformat avstyrker ifrågavarande motionsyrkande.

I propositionen har som medlem i organisation räknats den som under närmast föregående redovisningsår varit registrerad som medlem i organisationens medlemsmatrikel och därjämte den som utan att vara registrerad som medlem under nämnda redovisningsår deltagit och registrerats i verksamhet bedriven av organisationen vid minst tio sammankomster. Listor med namn, ålder och adress på dessa senare medlemmar skall enligt propositionen på tillsynsmyndighetens anmodan kunna uppvisas för denna.

Allvarliga betänkligheter mot den sålunda föreslagna kontrollen har framförts i motionen 1971: 1250. Motionären hemställer om avslag på propositionen i denna del och yrkar att vederbörande utskott skall få i uppdrag att utforma alternativa kontrollmöjligheter, som inte hotar den personliga integriteten.

Utskottet är medvetet om behovet av kontroll i någon form men hyser liksom motionären bestämda betänkligheter mot det system som förordats i propositionen. Utskottet vill understryka organisationernas ansvar i detta sammanhang och framhålla att missbruk exempelvis inom en lokalorganisation bör kunna föranleda dess avstängning från statsbidrag. Det bör uppdras åt tillsynsmyndigheten att överväga hur kontrollsynpunkterna skall kunna tillgodoses utan de risker för intrång i den privata sfären som motionären pekat på. Vad utskottet nu anfört i anledning av motionen 1971: 1250 bör riksdagen som sin mening ge till känna för Kungl. Maj:t.

I det i propositionen föreslagna anslaget om 7 000 000 kr. till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet ingår ett belopp av 400 000 kr. avsett till särskilda bidrag enligt skolöverstyrelsens prövning för bl. a. verksamhet inom speciella ungdomsgrupper, däribland främst åldersgrupperna under 12 år. I motionen 1971: 1252 yrkas en höjning av sistnämnda belopp till 1 000 000 kr. och en utvidgning av dispositionen till att avse även bidrag till utvecklings-

arbete och försöksverksamhet bland barn under 12 år. I motionen 1971: 1258 hemställes om ett uttalande av riksdagen att den av ungdomsrådets arbetsgrupp föreslagna experimentverksamheten bland skolbarn under 12 år bör komma till stånd. Samtidigt yrkas en anslagshöjning för detta ändamål med 600 000 kr., medan i motionen 1971: 1257 hemställes att riksdagen reserverar 600 000 kr. av det i propositionen föreslagna anslaget om 7 milj. kr. för verksamhet främst i åldersgruppen under 12 år. Med hänsyn till Kungl. Maj:ts i det föregående omnämnda beslut om försöksverksamhet med fritidsaktiviteter för barn, företrädesvis i åldrarna 7—12 år, anser utskottet att nu ifrågavarande motionsyrkanden inte bör föranleda någon åtgärd.

I motionen 1971: 1252 har framhållits att ungdomsorganisationerna vid bifall till propositionen kommer att få ett vidgat arbetsfält med möjlighet att pröva nya verksamhetsformer och därmed också ökat ansvar för utvecklingsarbete m. m. Propositionen innebär också en ökning av organisationernas administrativa arbete. Bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet bör enligt motionärerna räknas upp med 1,6 milj. kr. Med hänvisning till det ökade administrativa arbetet föreslås vidare i motionen 1971: 1255 en anslagshöjning med 1,8 milj. kr.

Utskottet får först erinra om att Kungl. Maj:ts vid flera tillfällen i det föregående omnämnda beslut om arvsfondsmedel till viss försöksverksamhet kan beräknas medföra en viss lättnad i trycket på nu förevarande anslag. Dyliga medel bör också i princip kunna erhållas till sådant utvecklingsarbete varom talats i motionen 1971: 1252. Vad gäller organisationernas administrativa arbete kan detta beräknas öka vid ett genomförande av den nu aktuella reformen men det är att märka att propositionen inte tagit slutgiltig ställning till hur det centrala ansvaret skall fixeras på organisationssidan. Utskottet anser emellertid för sin del att det ökade arbetet motiverar en höjning av anslaget till organisationernas centrala verksamhet med 100 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Nu gällande regler för fördelning av bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet innebär att varje organisation utöver ett grundbidrag tilldelas ett rörligt bidrag vars storlek beror på summan av de s. k. vägningstal som organisationen tilldelas i relation till antalet medlemmar och till lokalavdelningarnas spridning i landet. I motionen 1971: 485 har föreslagits en höjning av anslaget till organisationernas centrala verksamhet med 1,2 milj. kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag. Anslaget skall enligt motionärernas förslag fördelas med ett minimibelopp av 17 000 kr. per vägningstal. Ett bifall till detta yrkande skulle innebära en principiellt mycket väsentlig ändring av nuvarande bidragssystem. Utskottet kan inte tillstyrka detta och avstyrker därför motionen i denna del.

I samma motion har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller

om en femårsplan för utbyggnaden av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. Utskottet får erinra om att utskottet tidigare under innevarande session avstyrkt ett motionsyrkande om en femårsplan för utbyggnaden av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas ledarutbildning (KrU 1971:2, s. 12). Utskottet avstyrker även det nu föreliggande yrkandet.

Skolöverstyrelsen har föreslagit att Svenska scoutunionen, som f. n. inte får bidrag ur anslaget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet, skall tillerkännas dylikt bidrag från och med nästa budgetår. Förslaget har inte av Kungl. Maj:t förts vidare till riksdagen. Däremot har i motionen 1971: 1259 föreslagits en höjning av nämnda anslag med 70 000 kr. i syfte att bereda utrymme för bidrag även till scoutunionen.

Utskottet anser sig inte böra tillstyrka någon utökning av antalet bidragsberättigade organisationer och avstyrker därför ifrågakommande yrkande.

I motionen 1971: 370 har, såvitt nu är i fråga, hemställts om utredning och förslag till utformning av statligt ekonomiskt stöd till ungdomsorganisationernas internationella kontaktverksamhet. Utskottet får med anledning härav erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 april 1971 ställt 86 000 kr. till statens ungdomsråds förfogande för utredning av frågan om samhällets stöd till internationellt ungdomsarbete. Därmed kan förevarande motionsyrkande anses tillgodosett och motionen avstyrkes därför i denna del.

Utskottet har inte i vidare mån än som framgår av det föregående funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande med anledning av propositionen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen

a) beträffande den anslagstekniska naturen av för nästa budgetår ifrågakommande medelsanvisning till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att denna medelsanvisning skall ha reservationsanslags natur,

b) beträffande frågan om storleken av det bidrag per sammankomst som avses utgå till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna 1971: 1252, 1971: 1254, 1971: 1255 och 1971: 1256, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, godkänner vad härvidlag förordats i statsrådsprotokollet,

c) i anledning av motionen 1971: 1257 såvitt nu är i fråga beslutar att justeringar i bidragsgivningen till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall kunna göras i enlighet med vad utskottet förordat,

- d) beträffande frågan om fördelningen av bidrag dels mellan idrottsorganisationerna å ena sidan och övriga ungdomsorganisationer å andra sidan, dels mellan förstnämnda organisationer inbördes med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1971: 1254 såvitt nu är i fråga godkänner vad härvidlag förordats i statsrådsprotokollet,
- e) beträffande frågan om fördelningen av bidrag mellan organisationerna inom gruppen »övriga» organisationer i anledning av motionerna 1971: 1252 och 1971: 1255 samt med bifall till motionen 1971: 1254, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å Kungl. Maj:ts förslag uttalar att antalet sammankomster bör prövas som fördelningsgrund,
2. att riksdagen beträffande frågan om åldersgränser för att deltagande i sammankomst inom ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall få räknas in i bidragsunderlaget med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna 1971: 1251, 1971: 1253 och 1971: 1260, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, godkänner vad härvidlag förordats i statsrådsprotokollet,
  3. att riksdagen beträffande registrering och kontroll i fråga om deltagande i sammankomst inom ungdomsorganisationernas lokala verksamhet i anledning av motionen 1971: 1250 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,
  4. att riksdagen beträffande en och samma persons möjlighet att delta i mer än en bidragsberättigande sammankomst per dag inom samma riksorganisation med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionen 1971: 1256 såvitt nu är i fråga godkänner vad härvidlag förordats i statsrådsprotokollet,
  5. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1971: 1254 såvitt nu är i fråga i övrigt godkänner de i statsrådsprotokollet förordade riktiinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet,
  6. att riksdagen till *Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet* för budgetåret 1971/72 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 17 500 000 kr., varav 13 000 000 kr. till idrottsorganisationernas lokala verksamhet och 4 500 000 kr. till övriga organisationers verksamhet,
  7. att riksdagen avslår motionen 1971: 1255 i vad den avser möjlighet för tillsynsmyndigheten att bevilja dispens i fråga om antalet deltagare i bidragsberättigande sammankomst och deras ålder,
  8. att riksdagen avslår motionen 1971: 1251 i vad den avser ett enhetligt redovisningssystem,
  9. att riksdagen avslår motionen 1971: 1257 i vad den avser hemställan att under anslaget *Bidrag till ungdomsorganisationernas*

centrala verksamhet ett belopp av 600 000 kr. skall reserveras för särskilda bidrag till verksamhet främst i åldersgruppen under 12 år,

10. att riksdagen avslår motionen 1971: 1258 i vad den avser att riksdagen som sin mening bör ge till känna att viss experimentverksamhet bland skolbarn under 12 år bör komma till stånd,
11. att riksdagen avslår motionen 1971: 485 i vad den avser hemställan att bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet skall utgå med ett minimibelopp av 17 000 kr. per vägnings-tal,
12. att riksdagen avslår motionen 1971: 1259 i vad den avser bidrag till Svenska scoutunionen,
13. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna 1971: 1252 och 1971: 1255 samt med avslag å motionerna 1971: 485, 1971: 1258 och 1971: 1259, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1971/72 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisar ett anslag av 7 100 000 kr.,
14. att riksdagen avslår motionen 1971: 485 i vad den avser en femårsplan för utbyggnaden av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet,
15. att riksdagen avslår motionen 1971: 370 i vad den avser utredning och förslag om statligt ekonomiskt stöd till ungdomsorganisationernas internationella kontaktverksamhet.

Stockholm den 6 maj 1971

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Björk i Göteborg (s), Larsson i Vänersborg (s), Källstad (fp), fru Sundström (s), herrar Nilsson i Agnäs (m), Zachrisson (s), fru Fränkel (fp), herr Leander (s), fru Mogård (m), herr Green (s), fru Ryding (vpk), fröken Eliasson (c), herrar Andersson i Örträsk (s) och Norrby i Gunnarskog (c).

Reservation

av herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Källstad (fp), Nilsson i Agnäs (m), fru Fränkel (fp), fru Mogård (m), fröken Eliasson (c) och herr Norrby i Gunnarskog (c) som anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med »Vid sin» och på s. 7 slutar med »avstyrkes detsamma» bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser, att de avvikelser från ungdomsrådets förslag till bidragssystem som gjorts i propositionen innebär påtagliga administrativa olägenheter, och vill särskilt framhålla att det blir omöjligt för organisationerna att i förväg bedöma hur stora resurser som kommer att ställas till förfogande. Framför allt har i propositionsförslaget enligt utskottets mening ett huvudsyfte med reformen, nämligen att främja de lokala organisationernas aktivitet, till stor del förlorats vid utformningen av bidragsreglerna. Enligt utskottets mening skall bidragsgivningen bygga på principen om ett fast bidrag per aktivitet. Detta förutsätter att anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet får förslagsanslagsnatur och utskottet föreslår därför att så blir fallet. Utskottet tillstyrker alltså de yrkanden härom som framställts i motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255.

Vid sin bedömning av hur stort bidrag som bör utgå per aktivitet har utskottet stannat för det belopp som ungdomsrådet förordat och tillstyrker sålunda de i motionerna 1971: 1252 och 1971: 1254 framförda yrkandena om ett bidrag med 10 kr. Utskottet har konstaterat att samma uppfattning om bidragsbeloppets storlek ligger bakom motionen 1971: 1255. Det i motionen 1971: 1256 framställda yrkandet om differentierade bidragsbelopp avstyrkes.

Vad angår anslagsbeloppet tillstyrkes de i motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255 ställda yrkandena om anvisande av ett förslagsanslag av 17,5 milj. kr. vilket överensstämmer med ungdomsrådets förslag.

I fråga om fördelningen av bidrag mellan och inom organisationerna anser utskottet — med avsteg från propositionens förslag — att tilldelningen av bidrag genomgående bör grundas på antalet sammankomster. Utskottet biträder alltså den uppfattning i denna fråga som ligger bakom motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255.

Med den ståndpunkt utskottet intagit till frågan om anslaget natur bortfaller behovet av de justeringsmöjligheter som önskats i motionen 1971: 1257 vilken därför avstyrkes i denna del. Likaså bortfaller behovet av en uppdelning av anslaget på två poster.

Vad gäller det antal deltagare som bör krävas för att sammankomst skall bli bidragsberättigande ansluter sig utskottet till propositionen. Utskottet anser sig inte böra föreslå riksdagen att i enlighet med yrkandet i motionen 1971: 1255 göra något uttalande om möjligheten till dispens från regeln om antalet deltagare i sammankomst.

Som förut redovisats har i motionen 1971: 1254 hemställts om godkännande av de av statens ungdomsråd förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala

verksamhet. De preciseringar av detta yrkande som i vissa angivna frågor gjorts i själva motionstexten har utskottet behandlat i det föregående. Vad utskottet därvid anfört bör — i den mån det i propositionen i andra frågor, som utskottet inte behandlar i det följande, gjorts uttalanden som innebär avvikelser från eller tillägg till nämnda riktlinjer — vara vägledande vid bedömningen av dessa frågor. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen som sin mening ge till känna för Kungl. Maj:t.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen

- a) beträffande den anslagstekniska naturen av för nästa budgetår ifrågakommande medelsanvisning till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet med avslag å Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att denna medelsanvisning skall ha förslagsanslags natur,
- b) beträffande frågan om storleken av det bidrag per sammankomst som avses utgå till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet med avslag å Kungl. Maj:ts förslag och motionen 1971: 1256 samt med bifall till motionerna 1971: 1252, 1971: 1254 och 1971: 1255, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att bidrag skall utgå med 10 kr.,
- c) avslår motionen 1971: 1257 i vad avser justeringar i bidragsgivningen till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet,
- d) beträffande frågan om fördelningen av bidrag dels mellan idrottsorganisationerna å ena sidan och övriga ungdomsorganisationer å andra sidan, dels mellan förstnämnda organisationer inbördes med bifall till motionen 1971: 1254 såvitt nu är i fråga och med avslag å Kungl. Maj:ts förslag uttalar att antalet sammankomster skall utgöra grund för tilldelningen av bidrag,
- e) beträffande frågan om fördelningen av bidrag mellan organisationerna inom gruppen »övriga» organisationer i anledning av motionerna 1971: 1252 och 1971: 1255 samt med bifall till motionen 1971: 1254, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å Kungl. Maj:ts förslag uttalar att antalet sammankomster skall utgöra grund för tilldelningen av bidrag.»

dels utskottets hemställan under 5 — vid bifall till yrkandet beträffande hemställan under 1 — bort ha följande lydelse:

- »5. att riksdagen beträffande godkännande i övrigt av de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen 1971: 1254 såvitt nu är i fråga som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

dels utskottets hemställan under 6 — vid bifall till yrkandet beträff-

fande hemställan under 1 — bort ha följande lydelse:

- »6. att riksdagen till *Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet* för budgetåret 1971/72 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 17 500 000 kr.»

Särskilt yttrande

av fröken Eliasson (c) och herr Norrby i Gunnarskog (c) som anfört följande.

»För att ungdomsorganisationerna i sin planering av verksamheten skall kunna göra mer långsiktiga bedömningar och bygga ut verksamheten på ett ändamålsenligt och rationellt sätt fordras en statlig långsiktig planering för utbyggnaden av stödet till ungdomsorganisationerna så att resursutrymmet blir klarlagt. I samband med behandlingen av stödet till ungdomsledarutbildningen krävdes från vårt håll mot bakgrund av ungdomsorganisationernas planeringsbehov en femårsplanering för utbyggnaden av det statliga stödet. Denna femårsplanering bör, såsom förordas i motion 1971: 485, även inbegripa stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet.

Om stödet skall stimulera organisationerna till att öka verksamheten och nå fler ungdomar får stödet inte ha en sådan konstruktion att ökad aktivitet och ökat antal medlemmar för organisationerna innebär minskade ekonomiska resurser. Den nuvarande utformningen av systemet med s. k. vägningstal utan fasta belopp innebär att en total ökning av ungdomsorganisationernas aktivitet inte åtföljs av en automatisk ökning av de statliga bidragen. Enligt vår mening skall den del av stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet som utgöres av ett rörligt bidrag utgå med ett fast belopp per vägningstal så att ökad aktivitet medför förbättrat ekonomiskt stöd.

Då frågan om fasta belopp per vägningstal tidigare behandlats i samband med stödet till ungdomsledarutbildningen och avslagits av riksdagsmajoriteten, och då vi inte är beredda att förorda den uppräkningsanslaget som föreslås i motionen 1971: 485, har vi anslutit oss till utskottets yttrande på denna punkt.»